

Portal Województwa Lubuskiego



I Forum Wymiany Doświadczeń w Województwie Lubuskim: główne założenie unijnego programu wsparcia - nie wykluczać żadnego samorządu!



Kategoria - Fundusze Europejskie

Data publikacji -17 listopada 2022 godz. 09:37

Co Fundusze Europejskie na lata 2021-2027 oferują mniejszym lubuskim samorządom? O tym - w ramach I Forum Wymiany Doświadczeń w Województwie Lubuskim - toczyła się dyskusja w urzędzie marszałkowskim.

Z myślą o regionie powstał program „Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027”. **Okolo 25,2 proc. całej jego puli, czyli 230,3 mln euro to środki przeznaczone na tzw. wymiar terytorialny, czyli m.in. Zintegrowane Inwestycje Terytorialne i partnerstwa samorządowe.** Zarząd województwa zaplanował, aby możliwie jak najbardziej zdecentralizować środki unijne i przeznaczyć je dla partnerstw jednostek samorządu terytorialnego w Lubuskiem.

– Jesteśmy na końcowym etapie przygotowania się do wspólnych działań związanych z wydatkowaniem środków unijnych w nowym budżecie, tzw. perspektywie na lata 2021-2027. Zapewniamy państwa, że staramy się przekazać samorządom maksymalnie wysoką kwotę – wyjaśniał **Marcin Jabłoński, członek zarządu województwa lubuskiego** podczas środowej (16 listopada 2022 r.) prezentacji podczas **I Forum Wymiany Doświadczeń w Województwie Lubuskim.**

Główne założenie programu: nie wykluczać żadnego samorządu!

Przedstawiciel zarządu województwa podkreślił, że głównym założeniem programu „FEWL 2021-2027” jest to, by nie wykluczać żadnego samorządu. – Zadbamy tym razem o to, żeby w każdym samorządzie pewna część tego programu, zdecentralizowana, mogła być jednak przeliczana na jednego mieszkańca po to, by żadne samorządy nie zostały wykluczone. Żeby nie było sytuacji, z jaką mieliśmy do czynienia do tej pory, że są w województwie lubuskim gminy, gdzie wysokość środków pozyskana przez samorządy jest niepokojąco niska – powiedział M. Jabłoński. Na koniec przekonywał, że przekazanie 184 euro na mieszkańca województwa jest propozycją kompromisową. – Wymagało to sporych wysiłków. Ważne jest to, że wszyscy będą mogli uczestniczyć w konkursach, które będziemy organizowali po to, żeby ta kwota dla wszystkich państwa mogła być znacznie większa – mówił Marcin Jabłoński.

Szczegóły programu dotyczące partnerstw jednostek samorządu terytorialnego znajdują się w prezentacji załączonej do tekstu.

Program „Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027” ma być przyjęty do końca 2022 r. Jego realizacja ma nastąpić pod koniec drugiego kwartału 2023 r.

Stawiamy na zrównoważony rozwój regionu

Wicemarszałek województwa lubuskiego Stanisław Tomczyszyn uważa, że nowa perspektywa funduszy unijnych to ogromna szansa dla mniejszych gmin. Przekonywał także, że partnerstwa samorządowe umożliwiają bardziej skuteczne starania o te środki. – Jestem zwolennikiem zrównoważonego rozwoju, dlatego ciągle namawiałem samorządy do partnerstw. Propozycja 184 euro na mieszkańca według mnie jest propozycją uczciwą i w stosunku do ZIT-ów, i do samorządów, które miały bardzo mało pieniędzy – powiedział wicemarszałek.

Stanisław Tomczyszyn przypomniał też, że w nowej unijnej perspektywie nie będzie już funkcjonował Program Rozwoju Obszarów Wiejskich. – Stąd też w naszej umowie

koalicyjnej w sejmiku podjęliśmy decyzję, że przeznaczamy 15 proc. naszego programu, również zgodnie z sugestiami Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, które rekomenduje 18,56 proc. na wsparcie rozwoju obszarów wiejskich. Stawiamy na zrównoważony rozwój i będziemy tego pilnować – podsumował wicemarszałek województwa.

Jak stworzyć skuteczne partnerstwo JST?

Sylwia Pędzińska, dyrektor Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubuskiego przedstawiła miejsce dla partnerstw samorządowych w „FEWL 2021-2027” oraz wyjaśniła, jakie warunki muszą spełnić partnerstwa. Po pierwsze, muszą być zinstytucjonalizowane. – Mogą to być porozumienia międzygminne, stowarzyszenia gmin lub związki komunalne. Jeżeli chodzi o kolejny krok, partnerstwo musi przygotować odpowiedni dokument, na podstawie którego będzie funkcjonować. Jest to strategia terytorialna. Dokument musi uzyskać pozytywną opinię Instytucji Zarządzającej, czyli Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego. Bardzo ważnym elementem jest też lista projektów. Musimy wiedzieć, co państwo chcecie robić – mówiła dyrektor Departamentu Zarządzania RPO.

W trakcie ustaleń są programy krajowe

Ewa Malik-Kapler, naczelnik Wydziału Polityki Regionalnej w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej wyraziła uznanie dla tak szerokiego podejścia władz regionu do wymiaru terytorialnego i podkreśliła, iż otwarcie wsparcia na potrzeby partnerstw w takiej formule i w niemal wszystkich obszarach programu nie jest powszechną praktyką w kraju. Następnie przedstawiła możliwości finansowania partnerstw z programów krajowych i stan ich wprowadzania. – Mamy do tej pory przyjęte **decyzje wykonawcze do czterech krajowych programów takich jak FENIKS (to program Funduszy Europejskich na infrastrukturę, klimat i środowisko), Fundusze Europejskie dla nowoczesnej gospodarki, program dla Polski Wschodniej i program pomocy technicznej**. Pozostałe programy są na zaawansowanym etapie negocjowania, myślę, że w najbliższych tygodniach decyzja zostanie wydana. Programy krajowe również są otwarte na wsparcie projektów partnerstw, w FENIKSIE mamy kryteria premiujące partnerstwa. Będą premiowane projekty, które wynikają z zapisów strategii rozwoju ponadlokalnego – tłumaczyła Ewa Malik-Kapler. – Planujemy również konkursy dedykowane – dodała.

Dyskusja samorządowców o środkach unijnych

Po prezentacjach na temat funduszy europejskich głos zabrali samorządowcy. – Dziękuję zarządowi województwa lubuskiego za to, że pomyśleliście państwo o małych gminach, że myślicie o tym, że w naszych miejscowościach mieszkają ludzie, którzy potrzebują dobrej drogi, dobrego boiska wielofunkcyjnego, ścieżki rowerowej. To jest podstawa – mówiła **Izabela Staszak, wójt gminy Trzebiechów**. Zapytała również o możliwość realizacji inwestycji w drogę nr 272.

Członek zarządu województwa Marcin Jabłoński wyjaśnił, że obecnie trudno przekonać Komisję Europejską do inwestycji drogowych. Mówi się raczej o ochronie

środowiska i transporcie publicznym. Było to bardzo mocno podkreślane w negocjacjach programu z Komisją Europejską. – Musieliśmy iść na kompromisy. One były dla nas bolesne – rozumiemy, jakie macie potrzeby, jeśli chodzi o infrastrukturę, natomiast jest to trudny problem – wyjaśnił Marcin Jabłoński.

To są nasze wspólne pieniądze

Burmistrz Krosna Odrzańskiego i przewodniczący Lubuskiej Rady Samorządowej Marek Cebula odniósł się do przebiegu [ostatniego posiedzenia rady samorządowej](#) i dyskusji, która toczy się wokół podziału środków unijnych: – Z jednej strony dziwię się takiemu ostremu językowi w debacie publicznej, że ktoś komuś coś „kradnie”. To są nasze wspólne pieniądze. Zarząd województwa lubuskiego bardzo uczciwie podszedł do następnej perspektywy, której w żaden sposób nie można porównywać z poprzednią: są inne cele, priorytety, inaczej podchodzi do tego Unia Europejska. Nie chodzi o to, żeby ktoś z kimś się porównywał, tylko o to, żeby dać szansę rozwoju wszystkim samorządom. Wszystkie gminy mają potrzeby i dobrze, że zostało to zauważone – mówił M. Cebula.

Sylwia Łaźniewska, burmistrz Dobiegniewa również podziękowała zarządowi województwa za podjęcie tej trudnej i konsekwentnej decyzji dotyczącej wsparcia małych gmin. Podkreśliła, że samorządy małych gmin, w ramach projektu CWD, pracują intensywnie już 2 lata. Kolejne idą ich śladem. Nie są to luźne partnerstwa spisane na parapecie.

Burmistrz zapytała również o możliwość skorzystania ze wsparcia z doradztwa w zakresie opiniowania strategii terytorialnej i poprosiła o spotkanie robocze ws. dokumentu. Dyrektor Sylwia Pędzińska zapewniła, że w programie przewidziano środki na organizację szkoleń dla partnerstw: – Szkolenie zostanie zorganizowane w odpowiedzi na zgłaszane przez państwa zapotrzebowanie. W programie przewidziano również możliwość wsparcia przygotowania samej strategii terytorialnej w ramach puli środków wymiaru terytorialnego w Celu 5 – mówiła dyrektor. Zadeklarowała również chęć udziału w spotkaniu roboczym. – Planujemy spotkać się ze wszystkimi partnerstwami indywidualnie, jeszcze w tym roku – powiedziała Sylwia Pędzińska.

Samorządy mogą liczyć na pomoc w przygotowaniu strategii

Druga część spotkania była poświęcona doświadczeniom w procesie wsparcia partnerstw samorządowych w ramach Centrum Wsparcia Doradczego. – Centrum zostało zainicjowane jako projekt przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej już w 2019 roku. Pierwsza, pilotażowa edycja zakończyła się w marcu 2022 r., nowa edycja trwa od kwietnia 2022 r. do czerwca 2023 r. Projekt jest skierowany do samorządów lokalnych z obszarów funkcjonalnych, uwzględniających zarówno średnie miasta, tracące funkcję społeczno-gospodarcze, jak i obszary zagrożone trwałą marginalizacją. Jeżeli chodzi o województwo lubuskie, to wspieramy aż siedem partnerstw. Wszystkie partnerstwa, jakie mamy pod naszym doradztwem, dotyczą przygotowania strategii – wyjaśniała **Justyna Wieczorkiewicz-Molendo, ekspertka Związku Miast Polskich**. Podkreśliła również, że lubuski program jest bardzo otwarty na instrumenty terytorialne i jest to bardzo dobre podejście do

planowania rozwoju mniejszych samorządów, nie zawsze widoczne w programach regionalnych.

- Etap pilotażu dał nam bardzo dobre doświadczenie dotyczące spotkań z państwem, wiedzy o życiu województwa lubuskiego, tutejszych samorządów. W ramach współpracy wypracowaliśmy nie tylko projekty strategii terytorialnych, ale także dalsze dokumenty mogące służyć realizacji projektów, czyli np. wstępne analizy wykonalności. W ostatnim półroczu rozpoczęliśmy proces instytucjonalizacji partnerstw. Będą to porozumienia – mówił **Krzysztof Rosenkiewicz, przedstawiciel Związku Miast Polskich.**

- Model bliskiej współpracy z samorządami lokalnymi, taki jak na tym spotkaniu, dyskusyjny, partycypacyjny jest najlepszy – podkreślił w swoim wystąpieniu **Michał Bargielski z Fundacji Fundusz Współpracy.**

Samorząd województwa to też samorząd i powinniśmy działać wspólnie

- Dzięki spotkaniom z ekspertami Związku Miast Polskich zacząłem inaczej patrzeć na to, jak mogą myśleć nasi mieszkańcy. Dzisiaj wiem, że nie będę bronił planowanej listy inwestycji jak niepodległości, tylko musi być ona jakimś kompromisem tego, co wyjdzie z diagnozy. Poza naszymi mieszkańcami są jeszcze sąsiednie gminy, sąsiednie podmioty i ich mieszkańcy. Dlatego ważna jest współpraca, a środki nie mają dzielić samorządów, bo my (włodarze) odejdziemy, a niezgoda między ludźmi pozostanie. Chciałbym też, żeby z tego spotkania wyszedł sygnał, że pan marszałek to nie jest ktoś, kto broni słabszych, tylko daje im szansę na rozwój i jest gospodarzem całego województwa. **Propozycja zarządu dla partnerstw jest najlepszą, jaką dało się wymyślić.** Tak się w tej chwili złożyło, że gminy wiejskie będą miały nieco większą szansę na to, żeby było u nas więcej projektów – podsumował Forum Wymiany Doświadczeń **wójt gminy Skąpe Zbigniew Woch.**

- Bardzo dziękuję za pomoc w zorganizowaniu tego spotkania przedstawicielom **Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, Fundacji Fundusz Współpracy i Związkowi Miast Polskich.** Proszę pamiętać, że zarząd województwa to też samorząd. Mówimy tym samym językiem, rozumiemy się, a wszyscy członkowie zarządu województwa to doświadczeni samorządowcy. Kierujemy się najlepszymi intencjami, najlepszą wiedzą i wolą. **Będziemy partnerami w tym procesie** i liczymy na dalszą współpracę. Samorząd województwa – to również samorząd i powinniśmy działać wspólnie – podsumował spotkanie Marcin Jabłoński.